

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Sectio tertia. Vtrum vna persona diuina possit assumere plures naturas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

Utrum una persona diuina possit assumere plures naturas.

In hoc dubio, quod ad questionem de re pertinet, facillime expediri potest, sine controuersia enim conueniunt Theologi omnes; hoc esse possibile, quia neque ex parte naturarum est repugnantia, cum utraque supponatur assumptibilis, & inter eas non sit formalis repugnantia respectu eiusdem persone, nulla enim potest fingi ratio huius repugnantie, vel contradictionis, etiam alioqui ipse naturarum fingatur habere formas contrarias, vel repugnantes, quia illa repugnantia formatum est respectu eiusdem subiecti, at vero si diuersae naturae assumerentur ab una persona, formae talium naturarum manerent in diuersis materiis, & subiectis, ut omittam posse Deum etiam contrarias formas simul in eodem subiecto collocare: nec vero potest esse repugnantia, vel insufficientia ex parte persone, cum illa infinita sit, atque adeo vim habeat infinitam terminandi.

Obiectio.

Dices, Pater aeternus habet infinitam vim generandi, & tamen non potest generare nisi unam personam, ergo. Respondetur illam potentiam veluti expleri uno actu perfecto, & adaequato, cui etiam vnus terminus totus, & adaequatus responderet: at vero Verbum assumens, infinite naturas assumptas excedit.

Responsio.

Sed contra, nam ex hac responsione fieret, Verbum nullam naturam posse terminare praeter diuinam, quia in hoc habet actum perfectum, & adaequatum, quo videtur eius virtus expleri. Respondetur negando consequentiam, sed solum fit, ut non possit terminare aliam naturam illo modo, scilicet, ut adaequatam, connaturalem, & secum habentem necessariam coniunctionem seu unitatem: non vero impeditur, quin possit libere se communicare modo minus perfecto inferioribus naturis, sicut voluntas diuina amando seipsam, amat bonum sibi adaequatum naturali quadam necessitate, & nihilominus libere potest alia amare, & se illis communicare: & eodem modo essentia diuina, quae in patre est principium naturalis generationis, est in omnibus personis virtus seu potentia creandi: Deus enim, quia est simpliciter & in omni ratione infinitus, & intra se habet omnem perfectionem, & virtutem sibi connaturalem, omni modo completam, & perfectam, & simul habet infinitam vim communicandi se creaturis omni modo communicationis possibilis. Et Richardus haec tenet de questione de re.

Obiectio.

Responsio.

Richardus.

Maiores controuersiae est in questione fere de modo loquendi, an in eo casu illa persona subsistens in pluribus humanitatibus, vnus homo, vel plures diceretur. Richardus enim in 3. distin. 1. ar. 1. q. 5. idem dicit, quod in simili dubio, praecedenti sectione tractato, scilicet simpliciter, neque esse vnus, neque plures homines, sed vtrumque secundum quid. Aliorum vero sententia est, in eo casu simpliciter dicendum esse, vnus personam habentem plures humanitates simpliciter esse plures homines. Ita tenuit D. Thomas in 3. distin. 1. q. 2. art. 5. ad 2. & 3. Scotus in 3. q. 3. & in 2. distin. 12. q. v. circa finem, & Durandus supra, Altifod. lib. 4. Summa tract. 1. c. 1. q. 5. Fundamentum sumitur ex dictis sectione praecedenti, quia ad unitatem substantiui sufficit unitas formae, ergo & ad pluralitatem sufficit pluralitas, nam oppositorum eadem est ratio. Item quia tres personae dicuntur vnus homo propter vnus humanitatem, quia homo significat humanitatem, in habere ipsam, & ita cum dicitur vnus homo, solum numeratur vna humanitas in habente, ergo habens plures humanitates non potest dici vnus homo, quia etiam tunc formaliter numeraretur humanitas, & significaretur tantum habere vnus humanitatem: & contrario vero possunt dici plures homines, quia in hoc modo dicendi solum numeratur

D. Thom.

Scot.

Durand.

Altifod.

Cc 3 tantur

uid. Sed non placet, quia cum vnus & multa ad quare diuidantur ens, potest quodlibet ens sub quacunque ratione, aut vnus aut multa simpliciter appellari. Alij dicunt in eo casu fore tres personas tres homines. Ita tenent nominales, & Martinus in 3. quaest. 2. artic. 7. dub. 2. & Gabr. supra, quos Caiet. hoc loco artic. 6. imitatur, male interpretans D. Thom. ut ibi notauit. Sed hoc magis displicet, alias tres personae non essent simpliciter dicendae vnus Deus. Respondet nominales, non esse eandem rationem, quia diuinitas ita est vna in tribus personis, ut sic omnino idem cum singulis, humanitas vero, quamuis esset in tribus personis, non esset idem cum ipsis. Sed hoc, licet referat ad predicationes in abstracto, ut videlicet possint tres personae dici vna diuinitas, non tamen vna humanitas, ad predicationem tamen in concreto, parum videtur referre: quia vnaquaeque persona non est Deus praecise ac formaliter, quia est sua deitas, sed quia habet deitatem, sicut Verbum est homo, quia habet humanitatem, licet non sit sua humanitas, ille ergo modus predicationis per se ac formaliter non requirit illam identitatem: sic ergo tres personae sunt vnus Deus, non quia sunt vna Deitas formaliter ac praecise loquendo, sed quia habent vnus deitatem, ergo similiter essent vnus homo, si haberent vnus humanitatem.

Aliter respondet Caiet. tres personas esse vnum Deum, non propter quancunque unitatem Deitatis, ut natura est, sed propter unitatem substantiui communis, id est, quia sunt vnus, & idem habens hanc Deitatem. Sed in primis responsio non procedit, si constituamus unionem eiusdem humanitatis factam esse, & in hoc Deo & in tribus personis, tunc enim tres personae essent vnus & idem habens humanitatem. Deinde quod tres personae sint vnus Deus, non pendet ex illa opinione de substantia communis, sed ex vi vnus naturae sunt vnus Deus, ut omnes Patres loquuntur: alias si vnitas naturae non sufficeret, quamquam posita substantia essentiali possent dici vnus Deus, quatenus sunt vnus habens Deitatem, sub alia ratione possent dici tres dii, quatenus sunt plures habentes deitatem, sicut dicuntur fore tres homines in dicto casu. Denique Pater, & Filius, sunt vnus spiritor, & vnus principium Spiritus sancti, ut constat ex 1. p. q. 36. artic. 4. idque propter vnus virtutem, & vnus relationem spirandi, quamuis sub ea ratione non habeant vnus substantiam communem.

Dicendum est ergo, in eo casu fore tres personas vnus hominem, ita tenet expresse D. Thomas hic artic. 6. ad primum, ut ibi notauit, & in 3. distin. 1. quaest. 2. artic. 4. ad 6. & in hoc magis inclinat Durandus supra, & Bonauentura Alenf. & alij supra citati, & Altifod. lib. 3. Summa tract. 1. c. 1. quaest. 6. Capreolus & Hispanus in 3. d. 1. q. 1. Ferr. 4. cont. Gent. c. 12. Et ratio est, quia ad unitatem, termini substantiui sufficit unitas formae, ut optime docuit D. Thomas 1. p. q. 36. artic. 4. & q. 39. artic. 3. quia terminus substantiuius, ut homo, formaliter significat formam seu naturam, ut in habente illam, & ideo ut simpliciter dicatur vnus homo, sufficit unitas naturae. Nece refert, quod illa natura sit intrinseca, & connaturalis, vel aduentitia, ut est humanitas respectu Verbi, quia hoc non variat rationem nominis, nec modum significandi illius. Et confirmatur, nam Christus absolute est vnus homo specie cum alijs hominibus, propter unitatem specificam naturae, quamuis supposita plures quam genere differant, ergo pari ratione tres personae erunt vnus homo numero, propter unitatem numericam naturae, etiam si personae distinctae sint. Contra hanc vero sententiam sunt hic Thomistae multa argumenta, quae sophistica mihi videntur, & parum momenti, ideo praetermitto, cum quia si quid in eis est difficultatis, in sequenti sectione fortassis attingetur.

Fr. Suarez, Thom. 1.

Obiectio.

Responsio.

D. Thom.
Marfil.
Almain.
Gabr.
Caietan.In concretis
quid vnum
et quæ plura
dicantur.

rantur tres humanitates in habente ipsas. Dices: Nō solum numerantur humanitates, sed etiam habentes humanitates. Sed contra, nam per terminum vnitatis non numerantur habentes, sed sola humanitas in habente, siue illud sit vnum, siue plura, ergo, & simili modo per terminum multitudinis numerantur formæ, & non supposita seu habentes ipsas. Denique in diuino humana natura constituitur per indiuiduam naturam, sicut homo in specie constituitur per specifiacam naturam, ergo vbi sunt plures indiuidua nature humanæ, erunt plura indiuidua, atque adeo plures homines. Hæc sententia est valde probabilis. Nihilominus D. Th. hoc loco ar. 7. sententiā retractat, & docuit in eo casu huiusmodi personā esse vnum hominem, sequitur Marfil. in 3. q. 2. art. 3. dub. 2. Almainus, d. 1. q. 2. dub. 3. Gabr. q. 3. art. 3. dub. 4. Caiet. hic Ferr. 4. cont. gent. c. 11. & omnes Thomistæ, & quoniam hæc controuersia magis est de modo loquendi, quam de re, & hæc vltima sententia magis consentanea est communi modo loquendi, ideo simpliciter mihi magis probatur: in eo enim casu ex omnibus illis naturis constitueretur vna persona humana, vt per se cōtag, & vnum suppositum: vt vero iuxta communem modum loquendi, nullū suppositum dicitur simpliciter plures sub aliqua appellatione, seu forma, etiam si habeat plures formas, seu rationes, a quibus possit illa denominatio sumi. Antecedens inductione constat, nam vnus homo est vnus artifex, vel vnus pater, etiam si habeat plures artes, vel paternitates, & tertius Pater est vnū principium Filij & Spiritus Sancti, quamuis habeat plures proprietates seu relationes, vt docuit D. Th. 1. par. q. 36. art. 4. ad 2. Denique Christus Dominus quāuis habeat duas naturas substantiales, simpliciter est vna substantia, & non plures: ex qua inductione colligimus, iuxta communem modum concipiendi, & loquendi, has voces numerales, quæ significant multitudinem, applicatas terminis concretis, semper implicite dicere multitudinem suppositorum, vt Diu. Thos. supra dixit, de termino autem significante vnitatem nō ita est, sed potius licet supposita sint plura, dicuntur aliquid vnum, quatenus in aliqua forma, vel ratione conueniunt, & ita licet plures personæ dicantur vnus homo, propter conuenientiam in vna humanitate, vna tamen persona non poterit dici plures homines propter plures humanitates.

Ratio vero aliqua ex re ipsa reddi potest, quia multitudo diuisionem significat, diuisio autem significat negationem vnitatis, seu vnitatis, est cōtrario vero vnitatis formaliter significat vnionem, seu indiuiduonem, vnde vt aliqua sint vnum sub aliqua ratione, sufficit, vt sub illa ratione vniatur, at vero vt sint plura, requiritur, vt absolute & simpliciter diuidantur, & non vniantur ad componendum vnum, quia ergo plures humanitates assumptæ ab eadem persona, coniunguntur in illa ad componendum vnum, ideo non possunt dici ex illis resultare tres homines, sed vnus homo. Quod confirmatur, quia plures homines illi sunt quorum vnus non est alius, sed si Verbum assumeret duas humanitates, & sub vna vocaretur Iesus, & sub alia Ioannes, verum esset dicere, Iesus est Ioannes, sicut est verum dicere, Verbum est Iesus, ergo hic homo nō esset alius ab illo, quia vnus esset alius, ergo non essent plures. Et hoc argumentum ostendit per hanc vocem plures significari, non tantum plures formas, sed etiam plura supposita, quia illa vox simpliciter distinguit vnum hominem ab alio. Et confirmatur denique, quia illa persona subiecta in pluribus naturis, est vnus simpliciter & sine addito, & vnum ens per se absolute & sine addito, ergo & vnus homo. Vnde ad argumentum in contrarium respondetur, hunc terminum vnitatis non semper numerare vnā formā solam, seu excludendo aliam, vt patet in exemplis supra adductis de vno artifice, &c. Requirit ergo vel vnitatem for-

ma, vel saltem vnionem formarum in eodem supposito.

Et ex his facile intelligitur, quid dicendum sit, si omnes tres personæ assumerent tres humanitates, ita vt quilibet earum assumeretur ab omnibus, tunc enim diuersis respectibus essent tres homines, comparando scilicet distinctas personas ad distinctas humanitates, & vnus homo, comparando tres personas ad eandem humanitatem, vel plures humanitates ad eandem personam. Secundo sequitur, quod si Verbum dimitteret humanitatem, quam nunc habet, & eam assumeret Pater, nihilominus maneret idem homo, quia licet non maneret eadem persona humana, maneret tamen subsistens in eadem humanitate: est cōtrario vero, si Verbum dimitteret hanc humanitatem, & assumeret aliam, nihilominus maneret idem homo, sicut etiam si Petrus acquirat vnam albedinem, & amittat quam habebat, manet idem albus, & idem est in omnibus mutationibus, quæ singi possunt: quia ratio eadem est, siue intelligantur plures nature seu formæ singl esse in eodem supposito, siue successiue. Tertio sequitur fieri posse, vt hic homo dicatur quiescere & moueri, generare & generari, & similia, quæ per communicationem idiomaticam nullum est inconueniens dici de eodem supposito propter diuersas naturas. Et alique etiam possent interdum dici de eodem indiuiduo nature, propter diuersas personas, vt hic Deus dicitur generare & generari, & ex his principiis facile soluentur omnia sophismata, quæ hic fieri solent.

SECTIO IV.

Utrum persona creata possit hypostaticè vniri alteri nature.

Non est quæstio de vnione quoad vim efficiendi nullam, de hoc enim satis dictum est disp. 10. sect. 1. sed solum de ratione terminandi, an possit Deus vniri hypostaticè supposito creatum cum aliena natura. Prima sententia affirmat hoc fieri posse, quam tenet Ocham in 3. quæst. 1. dub. vltim. ad 14. vt refert Gabr. distinct. 1. q. 2. dub. 5. qui dubiam reliquit sententiā suā, sicut etiam Scot. q. 4. licet in hanc partem magis inclinet, quam tenuit ibi Mai. q. 5. Basol. q. 6. Almain. q. 2. dub. vlt. Palacios q. 5. vtrāque reputat probabilem. Marfil. verò q. 2. dub. 3. diffinitur esse inuenire implicationem: vnde in hanc partem etiam inclinat. Fundamentum est, quia id non implicat contradictionem, non enim ex parte nature, cum illa separabilis sit à proprio supposito, & consequenter de se sit in potentia obediens, vt vniatur cuius potenti illam terminare: nec vero ex parte suppositi creati, ad hoc enim virtus aut perfectio infinita minime requiritur, cur enim? namque non adeo nobilis est hic effectus terminandi, vt illam requiratur: quam rationem melius vrgebimus examinando implicationem, quam affert contraria sententia. Possit vero opinio hæc confirmari auctoritate eorum, qui putarunt, non solum hoc esse possibile, sed etiam factum: refert enim Hieron. in præf. ad Malachiam, & Aggæi 1. circa illud: & dixit Aggæus nuncius Domini, aliquos sensisse, Malachiam, Aggæum & Ioannem fuisse Angelos in assumptis corporibus, eo modo, quo Christus est Verbum in corpore assumpto: & subdit Hieronymus: Nec mirum hoc de Hieron. Angelis credi, cum pro salute nostra Filius Dei corpus nostrum assumpserit. De Melchisedech etiam ita quosdam sensisse, videbimus infra, quæstione 22. Et sequente romano referam aliquos similiter dixisse, Antichristum futurum & demonem incarnatum. Tertullianus libr. de carne Christi cap. 4. & 6. & lib. 3. contra Marcionem cap. 9. Angelos dicit veram carnem assumpsisse, cum apparuerunt Abraham, & sæpe alijs, & indicat assumpsisse hypostaticè, nam ex ea assumptione probat, fuisse possibilem Verbi Incarnationem. Denique interdum Sancti dicunt, potuisse Deum redi-

Ocham.
Gabr.
Scotus.
Maior.
Basilius.

Tertullianus.